

Stajerc

Slava Tebi, ki si nas kmote ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 27. V Ptujju v nedeljo dne 2. julija 1911. XII. letnik.

Resna beseda.

Od raznih stranij pričela se je v zadnjem zopet divja gonja proti „Stajercu“, proti kateri treba resno besedo izpregovoriti. Da bi se mi morda te popolnoma neutemeljene gojbe bali. Proti „Stajercu“ so se združili tekem let že vsi vragovi, pa mu ničesar ne mogli storiti. Kajti „Stajerc“ je bila potreba v naših pokrajinah in nasprotniki naj se vanj še tako strastno zaganjajo, škodovati mu ne morejo. Ako odgovarjamo torej danes na najnovejšo hujskače proti namu listu, potem hočemo s tem le resnici pomagati. In nasprotniki bodo ježali opazili, da njih hujskanje nič ne pomaga, da njih laži in zavijanja nikdo ne veruje.

Torej k stvari!

Pri zadnjih državnoborskih volitvah hotelo od gotove strani na vse mogoče načine dobiti dr. Ploja doseči. Delalo se je pri tem z najgršimi in nasilnimi sredstvi. Ali vse to ni pomagalo. Prišlo je do ožje volitve med Plojem in duševno revo Brenčičem iz Spuhlja. Ta stranka ni imela prav nobenega povoda, da bi se za Brenčiča ali za Ploja potegovala, kajti oba sta nasprotnika naše politike in našega gospodarskega dela. Zato je „Stajerc“ stranka sklenila, da se ožje volitve sploh ne udeležijo in priporočali smo našim somišljenikom, naj ne volijo ne Brenčiča ne Ploja, karved naj raje doma ostanejo. Kdor zna le malo politično misliti, ta bode priznal, da je bilo to naše stališče popolnoma pravilno in da odgovarja v vsakem oziru našemu dosežnemu delovanju ter naziranju.

To je dejstvo!

Zdaj pa pridejo gotovi ljudje in pravijo, da bi se mi morali pri ožji volitvi za dr. Ploja potegovati. Potem pridejo zopet drugi ljudje in lažejo, da smo se mi kot stranka za Brenčiča potegovali. Ker se te lažne in zavite novice nekako zistematično širi, hočemo stvar brezobzirno pojasniti. In ako to ne bode zadostovalo, prišli bomo prihodnjic imeni na dan. Kajti to najnovejšo gonjo proti „Stajercu“ ne vodijo samo prepričani prirešči dr. Ploja, temveč tudi gotovi v vsakem oziru kratkovidni ljudje, ki dajejo s tem duška svojemu osebnemu u sovražstvu proti delavnemu našemu Ornigu. To so ljudje, ki bi morali biti po svojem političnem in narodnem naziranju najhujši sovražniki Ploja, ki pa zgolj iz zasnovanega osebnega maščevanja svoje prepričanje zatajijo. In to so končno tudi ljudje, ki so se dali od Plojašev z obljubami ali pa z denarjem podkupiti. Ako ne bode miru, povedali bomo brezobzirno imena teh čednih ljudi. Kajti nikar ne mislite, da je naš „Stajerc“ od teh ljudij odvisen. . . . Za danes pustimo osebe in se popečajmo edino stvarno tvarino samo!

Najprve izjavimo, da je najnovejša in najpoglejša laž, da bi se bili mi kot stranka za Brenčiča potegovali. V celem volilnem boju nismo proti dr. Ploju skoraj nič pisali in govorili. Pač pa smo v listu in na

shodih s pisavo in besede pobijali klerikalno stranko. Več kot deset let že se bori „Stajerc“ in njegova stranka proti klerikalnemu zmaju, ki sesa našemu ljudstvu kri in mozek. In lahko rečemo, da smo vedno in povsod svoje protiklerikalno prepričanje povdarjali. Prvaški liberalci so se tisočkrat s klerikalci združili, da bi naše „stajercijanske“ kmete premagali, — kadar se je šlo proti našim naprednim možem, stali so liberalno-prvaški dohtarji s političnimi farji v eni vrsti! Mi se pa proti nikomur in nikdar nismo združili s klerikalci. Vedno in povsod in v vsakih razmerah smo in bomo klerikalizem pobijali, kajti črna nadvlada je najhujša in najpoglejša. Mi smo in ostanemo nasprotniki politične zlorabe cerkve! In vsa klerikalna taktika ni drugega nego brezvestno izrabljanje verskega čuta v podle politične namene! Mislimo, da je ta naša beseda dovolj jasna in resnična.

Zdaj pa pogledimo drugo plat medalje! Očitajo nam, da pri ožji volitvi nismo za dr. Ploja delali. Povedali smo že, da nismo imeli in tudi danes nimamo nobenega vzroka, navduševati se za tega gospoda, ki je visoki uradnik in se vsled tega ne more brigati za kmetske interese. Skozi več kot deset let smo se „Stajercijanci“ z vsemi močmi borili proti dr. Ploju — zdaj naj bi ga nakrat podpirali? Kdo in kaj je Ploj, kakšen je njegov program? Dr. Ploj je ravno tako malo naprednega mišljenja, kakor Brenčič. On je „konzervativec“ stare prvaške šole, ki je slovensko ljudstvo skozi desetletja za nos vodila. Ploj je imel od „politike“ doslej velikanski dobiček; kot hofrat in senatni predsednik je vlekel lepe plače iz naših davkov in potem je še služil po 20 kron na dan kot državni poslanec. Ploj ni kmet in ni kmetskega rodu. Njemu se je šlo vedno le zato, da ljudstvo pohlevno svoje davke plačuje. Ploj je pred 4 leti na klerikalnem programu poslanec postal. Letos je najprve rekel, da ne kandidira; potem zopet so mladi prvaški advokati vendar zanj agitirali; zadnji dan pred ožjimi volitvami še so Plojevi agitatorji sami vest širili, da se je Ploj telegrafično kandidaturi odpovedal. Visenjak, urednik „Sloge“, je sam v tem zmislu delal. Ja kaj pa hočete potem od nas? Mi smo rekli, da naj naši volilci raje doma ostanejo, nego da bi Brenčiča ali Ploja volili. Velika množica naših volilcev pa je vkljub temu za Ploja glasovala, ker mi nismo niti za svojo parolo agitirali. Ako je Ploj vkljub temu propadel, potem mora že izpoznati, da ga ljudstvo ne mara več. In pri takih odnosih ne pomaga nobena neumna laž o pridobljenih podporah in noben podkupljeni agitator. Ploj je padel, ker ni imel nobene stranke in tudi ljudstva za sabo, ker je njegova spakedrana politika zastarela. To je resnica! In prepričani smo, da je Plojev padeč v veliki meri zaslužen. Dr. Ploj in slogaši so bili v zadnjih letih največji narodni hujskači. Namesto gospodarskega dela so le šuntali slovensko ljudstvo proti nemškemu. Kdo je bil septembra l. 1908

največji narodni hujskač? Dr. Ploj, ki je bil od razburjenih ljudi celo tepen, ki je v državni zbornici najnesramnejše laži trosil! Plojaši so delali vedno bojkot proti naprednim obrtnikom in trgovcem! Le čitajte ljubljansko „Slogo“! Noben list še ni tako nesramno in osebno naše može, naše občinske predstojnike, naše obrtne napadal. Plojaši so v prvi vrsti razširili tisto narodnjaško kugo, ki prepreči sleherno skupno gospodarsko delo. Že iz teh razlogov nismo mogli za dr. Ploja delati. Slogaši so pustili naše kmete zapirati, oni so naše občinske predstojnike za goljufe proglasali; mi s takimi hujskači ne moremo in ne maramo ničesar opraviti imeti.

To je drugo dejstvo! V takih razmerah smo zamogli torej kot pametna in značajna stranka pri ožji volitvi med Plojem in Brenčičem edino preje omenjen sklep storiti: Priporočali smo našim volilcem, da naj nikogar ne volijo.

Mislimo, da smo zdaj dovolj jasno svoje mnenje povedali. Naše nasprotje do nesrečne klerikalne politike ne sme biti tako slepo, da bi tudi drugih nasprotnikov pozabili. Našemu ljudstvu so liberalni kakor klerikalni prvaki hudo škodovali in mu škodujejo še z vsakim dnevom. Zato pa bode naša „Stajerc“ stranka tudi znaprej hodila svojo lastno pot, brez da bi se ozirala na levo ali desno. Kdor je v resnici naprednega mišljenja, ta ne bode sedel na lim plačanih hujskačev, ki hočejo padeč Ploja proti „Stajercu“ izrabljati. „Stajerc“ stranka ni bila zato ustanovljena, da bi tega Ploja branila. Ona ima svoj cilj in svoj program, katerega poglavitna točka je: **skupno gospodarsko delo nemškega in slovenskega ljudstva.** Kdor je za ta program, ostal nam bode zvest! Sicer pa bomo mi na tem stališču kakor skala trdi ostali! To bodi vsem, prijateljem in nasprotnikom, povedano!

Politični pregled.

Volitve v državni zbor so zdaj večidel končane. Napravile so veliko presenečenja. Seveda, v slovenskih pokrajinah se ni opazilo mnogo sprememb. Le na spodnjem Stajerskem sta tudi zadnja dva neklerikalna poslanca (Ploj in Roblek) iz površja izginila in spodnjestajersko slovensko ljudstvo je zdaj izključno od klerikalnih poslancev „zastopano“. Na Koroškem so se pri volitvah slovenski prvaki z nemškimi klerikalci in tudi z „brezverskimi“ socialisti združevali, samo da bi nemškimi naprednjakom škodovali. Ali pomagalo jim ni; komaj da so svojega Grafenauerja obdržali, medtem ko so nemški naprednjaki od 10 mandatov 8 pridobili. Lahko tedaj trdimo, da je koroška dežela najbolj napredna kronovina. Na Kranjskem je seveda klerikalizem z izrabljanjem vere in z navadnim nasiljem nastopal ter „zmagoval“. Edino v Ljubljani je prodril narodnjak dr. Ravnihar, v Kočevju pa Nemeč grof Barbo. V splošnem so volitve v celi Avstriji prinesle nemški klerikalni stranki velikanski polom. Ta stranka je imela doslej 95 poslancev; zdaj pa jih je dobila le še

emanje
kava
štelne mla-
nice, žirne
in grozdi
ice, vsako
e zrnje se-
ge, brane
za opeko,
id., najno-
vsak kmet
slo domač
separator,
vam vedno
poželi; in
ogovorima,
člani pogoj
stoptnikov;
ošteni mo-
6
to letno in
evljev last-
edno v naj-
in love
jo se tudi
očila proti
617
tva. 166
krvi proti
nica 2 K.
K proti
enje krvi
alzat za
k, ki od-
120 K.
160. —
Rah-
Koroškem
e
ozdravljiva
edstvo.
mazilo,
sredstvo
vpliva
an.
399
iferanti
s.
te
gre nala-
gospoda, 3
nim kama-
dame (no-
z usnja, 1
vse double-
ta 86 naj-
mlade in
ondenco in
Vse skupaj
B. Naslov
B. Kar ne
572
dobrem
sioniste,
alo lepo
od ngod-
Franz
576
vino
heкто-
lastniku
sv. Vid
678
box

76; vsi njeni črni voditelji, Lichtenstein, Weisskirchner, Gessmann, Neumeyr itd. so propadli. Tako velikanskega in hitrega pota menda še nobena stranka ni doživela. V pretekli zbornici so bili nemški klerikalci največja stranka, zdaj pa stojijo daleč za socialisti, ki so svoje stanje obdržali in štejejo 82 poslancev. Najlepše zmage so dosegli napredni Nemci. Medtem ko so imeli doslej le 74 poslancev, dobili so jih zdaj 104. Tako so postali najmočnejša stranka in se bode tudi iz njih vrste državnozbornski predsednik izvolil. Tako so volitve v splošnem zadovoljivo izpadle.

Državni zbor bode glasom časniških poročil za 11. julija sklican. Dne 12. julija otvoril bode zbornico sam cesar s prestolnim nagovorom. Še isti dan se bode cesar zopet v Ischl nazaj povrnil. Nemške stranke hočejo od nove vlade takoj zahtevati, da zopet socialne zavarovalne postave predloži. O delazmožnosti zbornice se seveda danes še ne more sklepati.

Novi knezi. Cesar je podelil naslov kneza doseadanemu grofu Thunu, pl. Bronnu in grofu Festeticsu.

Iz Kranjske. Cesar ni hotel potrditi izvolitev znanega klerikalnega voditelja Ivana Kregar za podpredsednika trgovske zbornice. Kakor znano, je Kregar zaradi hude volilne sleparije v sodnijski preiskavi.

„Viribus unitis“, prvo avstrijsko velikansko vojno barko, ki jim pravijo „dreadnought“, so v navzočnosti prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Trstu ob velikih slavnostih v morje spustili. O barki sami svoj čas že govorili in tudi njeno sliko prinesli.

Oproščena morilca. Kakor znano, sta brata Zsilnisky na Ogrskem iz političnih vzrokov ustrelila kmetskega poslanca Achima. Porotniki pa so brata oprostim, češ da sta se nahajala v silobranu. Pač madžarska pravico!

V Prusiji so sprejeli postavbo, po kateri se sme mrliča sežigati, namesto da bi se jih pokopavalo. Klerikalci so se te postavbe hudo branili. Pri nas v Avstriji sežiganje mrličev ni dovoljeno.

Zobna kréma
KALODONT
Ustna voda 40

Dopisi.

Iz okolice Ptuja. Brenčičev zarod je srečen, pa smo zategadelj mi bolj nesrečni, ker se skoraj ne moremo teh Brenčičev izogibati, ker povsod kam pridemo, je že en Brenčič če ne več, samo v cerkvi se najmanj vidijo. Ob času volitve je bilo teh Brenčičev skoraj na vsakem hramu, na plankah in ploteh. Treba bo tedaj ta veliki zarod Judov stiskati kakor so Egipčani stiskali Izraelce. Pa kaj je temu zarodu mar, ker ima sedaj svojega voditelja. Ako začnemo ta zarod stiskati, peljal jih bo v obljubno deželo tamo prek čez rudečo morje. To bo šlo zelo zlahkega, ker on zna po rudečem morju udarit. Kakor je znano peljal je ljubljanske mladenke v oblubljeni deželo in je že takrat ko je bil mlad in še ne toliko učen kakor je sedaj, dobro mahnil po rudečem morju. Cenjeni čitatelji bodite si katerega naroda ali stranke, če Vam tukaj ni na smehljaj tedaj je žalostno, ker gotovo niste zdravi in ne bode te doživeli tistega srečnega dneva, ko nas bode naš poslanec za ptujski in ormoški okraj peljal v obljubljeno deželo. Predragi naprednjaki, nikogar ne napadajte, kdor je Brenčiča volil, ker on nas lahko srečne stori ker že kot mlad fant je znal dekleta čez morje peljat; od tistega časa pridobil si je še več znanja, da ne bodedo zmiraj rekli da nič ne ve in da je nič. Resnico moremo tudi enkrat pokazati, da je od tistega časa si pridobil gotovo več znanja in da nas ko se nam bode slabo godilo, lahko vse skupaj (ne samo ljubljanske dekleta, pelja tja, kjer ni muh.

Iz Oplotnice pri Čadramu. Ljubi „Stajerc“, vedno sem se hudoval nad našim župnikom Jurjem Bezenšek, in se še hudujem, zato da nam je tak veliko cerkev postavil in spravil v njo toliko denarja. Kaj mi imamo od tega? Pla-

čila in sitnosti z drugimi ljudmi, ki pridejo iz sosednih far, posebno iz Kebeljna. Da so pa Kebeljčani najbolj klerikalni in prvaški z dušom in s telesom, to so pokazali tedaj, ko je naš kandidat g. Ludvik Kresnik pri Kuneji imel shod. Domačini so se mirno obnašali, kakor se spodobi, le nam sovražni Kebeljčani so delali medklice: to so tisti, ki še sploh volilne pravice nimajo in kot takšni so prišli hujskat proti naši napredni stranki. Mi smo si te osebe dobro zapomnili in jih ob priliki osvetimo pošteno, da bo spoznal svet naše sosedne klerikalne Kebeljčane. Hodijo pa tudi iz Keblja k nam klerikalne device, a ne k službi božji v Čadram, temveč v Oplotnico. Tu se nastavijo kakor kakšna živina na sejmu samo na ogleđ, če bi kateri hotel dati za kak literček. — Mi nismo nobenemu „fouš“, ako si vzame za — potrebo, da si priveže dušo, saj za to so gostilne; da pa tu delajo drugim nadlego in sami sebi sramoto, tega pa mi ne trpimo kot pošteni Oplotničani. V nedeljo dne 28. maja tega leta je prišla neka takšna trojica iz Kebljna, oziroma iz Planine, menda deželnega poslanca Piška poslušati, ki je ta dan pri čerici v Čadramu zlate gradove v oblake zidal kmetom če njega volijo za državnega poslanca. Popoldan smo pa videli to trojico devojč v Oplotnici v neki gostilni, kjer so se prav nespodobno obnašale in fante nadlegovale. Najbolj sramotno pa je bilo za tisto zakonsko baburo, ki je omožena na gmajni, ona je bila svoj čas gori in se je tudi grdo obnašala. To je klerikalna vzgoja!

Opazovalec.
Sv. Miklavž na dravskem polju. Pri nas se postavlja Johan Potočnik cerkveni ključar sv. Miklavža, kakor kaki petelin na gnoju, to pa iz tega vzroka, ker je res danes p. d. bogatin. Ali zategavoljo bi se ne bi smel iz siromakov norčevati, ker nam je še znano, da je njegov oče pomagal svojemu dedcu občinske krave pasti. Potočnik bi se imel še spomniti, kaj je rajni Florjančič njegovemu očetu očital, od kje je to bogatstvo prišlo? Če ne bo miru, prihodnjič pribijemo javno celo stvar. Kakor že označeno, je Hanza Potočnik p. d. špeh ključar sv. Miklavža že mnogo let. Ko je on ključ v oskrbo gorice prevzel, so gorice dobro rodile; ker pa je sam hodil v gorice brat in svoje podrepnike tamkaj napajal, si je on tudi dostikrat sam kako hrvaško pesem zapel, ali sedaj, ko je on gorice čisto zapustil, si Hanza ne poje več; zatoraj začel je sadno drevje podirat samo da še zamore tehantu v Hoče kako kronico zanesti. Kaj pa bo rekel sv. Miklavž, ko se okoli cerke zid podira? Tudi mimogredoči potniki skimavljajo z glavo in vprašajo kdo je gospodar tega zapuščenega zida? Še eno vprašanje imamo na

tega izvrstnega cekmeštra: Kje pa je denar Miklavža, ki se je iz goric dobil? Hiša se dirra, trsovje se je vled nemarnosti posušilo; ne bi za prodano vino gorica delala, kakor to morajo drugi posestniki, kateri hočejo da zmirom lahko hodijo v klet na eno vinsko ljičko?! Hanza pa bo moral odsihmal hoditi „štanglvirtu“

Iz Stoperc. Naš farni patron je sv. Anton Ker je sv. Anton patron živinorej, zatoraj farani in drugi ljudje prinesejo prasce kot darilo, da naj sv. Anton jim zdravje pri živu ohrani. Sv. Anton se ne pritožuje čez dan, ker tudi on itak ne potrebuje prascov, kajti ne je in ne pije; tembolj pa župnik Keček Zatoraj je rekel Keček dne 2. aprila, da nerescov in slokih prascov ni treba nositi, ker s takimi stvarmi le bogokletstvo uganja! Ker maresci in sloki prasci se ne dajo tako čisto prodati; iz tega sledi, kakor pregovor pravi da farska torba nima nikoli podna! Ali farani po sto ki teške projnike darujejo? Ne slimo, da bi tedaj ne bi iz prižnice obrekli. Mi pa pravimo: Kdor ni z malim zadovoljen, ni velikega vreden. Ali ste nas razumeli gospodine fajmošter Keček? — Glede državnih zbornih volitev pa ni Keček gledal, kdo mu sloko prase v darilo prinesel, ampak na prnici in v spovednici ljudstvo hujskal, da le Brenčiča mora vsak kristijan voliti! Na dan volitve pa še nekaj neumnih Stopercanov si za in jim glasovnice izpolnjeval na breznem dežnovo ime Brenčič! Pregovor pravi: gvkup štrih! Če se ozira na Brenčičovo in Kečkovo brezmadežno življenje, tedaj si vsaki sam presodi, kje so izgledni kristijani priložnosti Vam še nekaj več povem!

Iz Makolj (okraj slov. Bistrica). Dragi „jerc“, poročamo Ti, kake čudne reči so se nas uganjale ob času volitev, g. župnik kaplan sta kar besnela, in če bi še bilo časa trpelo, bila bi znorela. Ne občudujemo tega pijanega kaplana, pač pa sivolasega g. župnika Lendovskega kot knezoškofojskega svetca. Vso dostojnost presega taka gnusna agitacija, bilo je že klerikalni stranki gabežljivo. G. župnik se je moral zagovarjati pri kazenski sodbi v Slov. Bistrici zaradi hujskanja volilcev k temu ali posrečilo se je temu gospodu, kakor je že pravi navada, se iz zanj izmuzniti; saj so „kšaj künštini“. — Najljubši župnikov prijatelj župan v Statenu, je na obtožni klopi zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe, ker je volitvi obč. svetovalca Lepeja napadel ter med drugim ного strl, zato ker je Lepej župnika volil. V pomoč bila je Kreincu tudi njegova brunna žena. Tudi tu se trudijo pošteni

Papež in aeroplan.

Pred par tedni napravil je zrakoplovec Garros razburilvi polet od Nizze v Rim. Izredno pogumno je manevriral v zraku tudi čez Petrov trg. Množica je pogumnega moža navdušeno pozdravljala. Na nekem balkonu vatikana pa je opazoval tudi sveti oče Pij zrakoplovca; dvignil je roko in blagoslovil Garrosa. Svoji okolici je papež rekel, da hvali Boga, ker mu je ta privoščil viditi najslavnejši čin tega stoletja (zrakoplovstvo). Naša slika je napravljena po originalni ški rimskega dopisnika lista „Daily Graphic“, kateri ima pristop k papežu. Slika kaže Pija s svojim spremstvom pri opazovanju; čez velikansko kapulo cerkve plove Garros.

Papsst Pius X. beobachtet den Flieger Garros von einem Balkon des Vatikans

mirolju
zatreli.
obvisi l
pričanje
vejo, ka
gre za
vednici
pri tem
sled; po
sredova
gospodj
kakor č
sedi ta
po vser
kalci p
pravice.
Lo
št. 67.
od tuk
dopis, l
pristaše
laž“. N
klerikal
potem
Čudno
poljskih
da tudi
dopisnil
dal im
nam do
je liber
nik boč
ki gonj
voda je
vode ne
dotični
njegove
brale li

Lo
za župa
teri je
je v za
likim u
Lo
je poro
Loki z
nika in
fantje.

Kol
skih po
jezik. N

VS